

Miljödepartementet

Miljöprövningsenheten

Emma M Sjöberg

Diariernr: M2022/01389**Vår ref:** 2022-29

Helena Sjögren

Helena.sjogren@skogsindustrierna.se

Tel 072 585 72 35

Yttrande över Om prövning och omprövning – en del av den gröna omställningen, SOU 2022:33

Skogsindustrierna tackar för möjligheten att besvara regeringens remiss över Om prövning och omprövning – en del av den gröna omställningen, SOU 2022:33.

Skogsindustrierna vill lyfta vikten av det Ulrik Johansson skriver i sitt särskilda yttrande. Vi står även bakom yttrandet från Svenskt Näringsliv.

Våra sammanfattande kommentarer är:

- Positivt med enklare regler vid ändring av en verksamhet
- Utgå från bästa tillgängliga teknik
- Myndigheternas talan ska vara samordnad
- Domstolen bör leda miljötillståndsprocessen
- Ökad användning av muntlig förberedelse och tidsplaner
- Omprövning behövs ej för att få moderna miljövillkor
- Bra att snabbspår inte föreslås

Positivt med enklare regler vid ändring av en verksamhet

Skogsindustrierna är massa-, och pappers- och den trämekaniska industrins bransch- och arbetsgivarorganisation. Skogsindustrierna företräder ett 50-tal massa- och pappersbruk i sammanlagt 22 koncerner/företag och cirka 120 sågverk i ett 60-tal koncerner/företag, samt ett antal företag med nära anknytning till massa-, pappers-, eller trävarutillverkning. Arbetsgivarverksamheten bedrivs tillsammans med gruvsektorn och stål- och metallsektorn inom organisationen Industriarbetsgivarna. Inom Skogsindustrierna ingår verksamheten Svenskt Trä och sekretariatet för Biolnnovation. Skogsindustrin sysselsätter närmare 120 000 personer och exporterade för 163 miljarder kronor 2021.

Skogsindustrierna välkomnar förslag som bidrar till enklare regler vid ändring av en verksamhet. Detta sparar resurser både hos verksamheten och berörda myndigheter och bidrar därmed med att effektivisera miljötillståndsprocesserna. Vi bedömer att förslagen kan genomföras med bibehållen miljönytta. Ändringar i befintliga verksamheter är i sig i princip alltid av miljöförbättrande karaktär även om den lokala miljöpåverkan kan ändras i båda riktningar. Verksamheten i sin helhet är redan prövad vilket gör det rimligt att det är ändringen i sig som ses över. Dessa ändringar bör därmed införas snarast möjligt.

Ändringstillstånd ska vara huvudregel

Avsnitt 4.1.1. Skogsindustrierna tillstyrker förslaget om att ändringsprövning ska vara huvudregel vid ansökan om att ändra en miljöfarlig verksamhet. Detta är troligen det bästa förslaget som utredningen kommer med. Det bör genomföras snarast möjligt. Det här förslaget skulle både effektivisera miljötillståndsprocesserna och minska belastningen på provningssystemet. Ändringsprövning föreslås bli obligatoriskt om inte verksamheten ansökt om att se över hela verksamheten. Vad som ingår i ändringsprövningen ska utgå från vad verksamhetsutövaren yrkat.

Gränsen mellan tillstånds- och anmälningsplikt tydliggörs

Avsnitt 4.1.2. Skogsindustrierna ser positivt på ändring som tydliggör var gränsen går mellan tillstånds- och anmälningsplikt av en tillståndspliktig verksamhet. Det är relevant att tillståndsplikten tydligare knyts till tillståndets omfattning. Vi önskar även att det tydliggörs att till exempel mindre ändringar utan ökad miljöbelastning hanteras genom anmälan.

Begreppet "betydande miljöpåverkan" ska användas vid bedömning av omgivningsbedömning

Avsnitt 4.1.3. Vi delar utredningens bedömning och välkomnar förslaget om att "betydande miljöpåverkan" blir styrande i miljötillståndsprövningen och ersätter "betydande olägenhet för människors hälsa eller miljö". Det behöver vara tydligt att detta, liksom utredningen skriver, innebär att taket för tillståndsplikt höjs. Att tillståndsplikt inträder på grund av påverkan på omgivningen.

En nedre gräns för anmälan av ändring av tillståndspliktig verksamhet

Avsnitt 4.1.4. Skogsindustrierna ser positivt på förslaget att införa en nedre gräns för vad som behöver anmälas. Ändringen ska ha en betydelse från störningssynpunkt för att kräva en anmälan. Förslaget bidrar knappast till att effektivisera miljötillståndsprocesserna men är ändå positivt och bör genomföras.

Utrymmet att ändra villkoren för en verksamhet blir större

Avsnitt 4.1.5. Skogsindustrin ser positivt till att uppenbarhetsrekvisitet i 21 kap. 13§ tas bort för att underlätta att ändra ett enskilt villkorsvärde. Det är relevant att kunna ändra ett värde utan att starta en större process.

Förtydliga vad som ingår i förenklat underlag

Avsnitt 4.1.6 föreslår förenklingar för verksamheter med liten miljöpåverkan. I stället för *liten miljökonsekvensbeskrivning* ska ett *förenklat underlag* användas. För att detta ska bli en verklig förenkling behöver vad som väntas ingå bli tydligare. I dagens lilla miljökonsekvensbeskrivning är det inte tillräckligt definierat och kan tolkas som att även allt annat som kan vara relevant med. Med dylik lös formulering kan förväntan på innehåll växa och effektiviseringen utebli.

Öka betoningen av samrådets roll

Liksom utredningens expert Ulrik Johansson skriver skulle många frågor kunna redas ut redan under samrådet. Det behöver bli tydligare vad som faktiskt krävs av en ansökan. Fokus behöver ligga på verksamhetens miljöpåverkan och aspekter som har när koppling till verksamheten. Frågor som är av mer intressant karaktär och sådant som olika berörda undrar över – men inte starkt kopplat till verksamheten – behöver hållas utanför miljötestillståndsprövningen. Verksamheter i en prövning kan vara under press att vara tillmötesgående och gå med på att göra diverse utredningar – utan att de egentligen är relevanta för målet och förlänger processen och resursbehovet.

Önskvärt om även alternativ lokalisering förenklats

För befintliga verksamheter med stor miljöpåverkan är det sällan ett relevant alternativ att byta lokalisering. MKB-direktivet kräver en beskrivning av alternativ lokalisering – men i de fall det handlar om befintliga verksamheter skulle denna fiktiva beskrivning tillåtas vara övergripande.

Utgå från bästa tillgängliga teknik

De svenska miljötestillstånden bör vara relaterade till bästa tillgängliga teknik (BAT) vilket är ett begrepp inom den europeiska lagstiftningen. Det är ett problem att Sverige utgår från det mindre definierade bästa möjliga teknik (BMT). Industrin är med och utvecklar miljöteknik men i miljötestillståndsprövningar är det även vanligt att det kommer krav på att man prövar teknik som inte är färdigutvecklad, och inte finns tillgänglig. Detta innebär både kostnader och risker för verksamheten då tekniken är just oprövad. Det finns bättre sätt att få fram bättre teknik än genom miljötestillståndsprövningarna. Till exempel skulle en breddning av det som inkluderas i anmälan underlätta viljan att testa ny oprövad teknik.

Myndigheternas talan ska vara samordnad

Avsnitt 6.1.4. Myndigheterna behöver agera samordnat i miljö tillståndsprövningar. Deras roll behöver se till samhället i stort vilket även inkluderar miljön. Utredningens förslag hade gärna fått gå längre. Det är positivt att de skriver att dialog, samverkan och samordning ska ske i ett tidigt skede mellan myndigheter som har en partsroll. Våra medlemmar vittnar om erfarenheter från där olika myndigheter sagt emot varandra vid prövningar vilket inte gagnar miljö eller effektivitet.

Domstolen bör leda miljö tillståndsprocessen

Utredningens förslag är i stort bra vad gäller processledning. Vår bedömning är dock att det är bra om domstolen leder arbetet med miljö tillståndsprocessen och ser till att tidsplaner hålls och att de frågor som tas upp är relevanta. De eventuella kompletteringar och utredningar som domstolen önskar behöver ha en stark koppling till verksamheten och dess konkreta miljö påverkan. Sådant som i övrigt kan vara intressant att veta för handläggare och myndigheter behöver ligga utanför miljö tillståndsprövningen.

För att miljö tillståndsprocessen ska kunna fungera bra behöver miljö domstolarna ha tillgång till tillräckliga resurser och kompetens. Det är möjligt att de bör få ökade medel för detta arbete.

Ökad användning av muntlig förberedelse och tidsplaner

Avsnitt 7.1.1. Tidsplaner är ett bra verktyg för att förutsäga handläggningstider och korta ner totaltiden för en miljö tillståndsprövning. Det är även bra om avgränsningsfrågor tidigt avgörs och behovet av kompletteringar minskar.

Skogsindustrin hade gärna sett att detta förslag hade varit tydligare.

Tiden som en miljö tillståndsprövning tar borde börja räknas när en ansökan lämnas in. Inte när den anses helt komplett och alla önskade kompletteringar är klara. Denna skillnad i syn är troligen starkt bidragande till att vi till skillnad från utredningen inte ser att handläggningstiderna har minskat. Utan snarare ökat under åren. Vi bedömer även att tiden för remissrundorna förlängts vilket skulle kunna hållas igen med en tydlig tidsplan.

Omprövning behövs ej för att få moderna miljö villkor

Industrialanläggningar som ingår i Industriutsläppsdirektivet (IED) har redan en regelbunden översyn mot bästa tillgängliga teknik genom uppdateringen av BAT i Sevilla-processen. Översynen ska enligt plan ske vart åttonde år och då går man igenom

bästa tillgängliga teknik och justerar villkoren. Med det svenska miljötillståndssystemet har vi redan nu en dubbelreglering. Att genom det svenska systemet införa en obligatorisk omprövning skulle därmed bidra till en marginell miljönytta men få negativa konsekvenser med vad allt en miljöprövning innebär i form av kostnader och resurser.

Bra att snabbspår inte föreslås

Vi delar utredningens bedömning när de inte föreslog snabbspår för vissa verksamheter. Skogsindustrin ser att det är viktigare att miljötillståndprocesserna blir mer effektiva. Att välja ut vissa verksamheter skulle lägga på ytterligare komplexitet.

Avvägningsmöjligheter borde förtydligas

I de fall miljö kvalitetsnormer inte är nära att överskridas borde verksamhetens förslag vad gäller avvägningar mellan olika miljöaspekter väga tungt. Många miljöparametrar är kopplade till varandra. Det gäller exempelvis kväveoxider, kolmonoxid och partiklar som är kopplade mot bränsleval och dessutom utgör en förbränningsteknisk intressekonflikt i så måtto att en förbränningsteknisk åtgärd i en given anläggning som trycker tillbaka en parameter innebär en ökning av en annan eller utsläpp av näringsämnen mot COD till vatten. Verksamhetsutövaren känner bäst sin verksamhet och har vanligen god kännedom om vilka miljöaspekter som är teknisk, ekonomiskt och miljömässigt bäst att satsa på. Det kan exempelvis ur ett bredare perspektiv vara mer resurseffektivt att inte använda tillsatser för att minimera ett miljöutsläpp med ringa miljöpåverkan.

Stockholm

2022 10 31

För Skogsindustrierna

Helena Sjögren
Miljödirektör